

B 330/præsidi

Behandles i Præsidi

Præsidiets betænkning over
**Ministerrådsforslag
om Nordisk Ministerråds budget 2021**

Forslag

Præsidi foreslår, at

Nordisk Råd rekommanderer Nordisk Ministerråd,

at Nordisk Kulturfond udover de afsatte midler i budgettet tildeles 750.000 DKK til initiativer, der skal mildne de negative effekter af Covid-19 på kulturområdet. Midlerne afsættes fra 40 MDKK puljen, som bl.a. er afsat til at imødegå effekterne af Covid-19

at Orkester Norden udover de afsatte midler i budgettet tildeles yderligere 50.000 DKK. Midlerne afsættes fra budgetpost 4-2208 Strategiske Satsninger under MR-K

at der afsættes 250.000 DKK til Nordisk Litteraturuge. Midlerne afsættes fra 40 MDKK puljen

at kulturstøtteprogrammet, som det nordiske institut på Grønland (NAPA) har dispositionsret over, tildeles yderligere 350.000 DKK udover de afsatte midler i budgettet. Midlerne afsættes fra budgetpost 4-2208 Strategiske Satsninger under MR-K

at den nordiske arbejdsgruppe for mental helse fastholder selvmordsforebyggelse som et af sine centrale temaer, og at selvmordsforebyggelse får særskilt fokus i forbindelse med planlægningen af et psykiatritopmøde i 2021 under det finske formandskab

at socialektoren fastholder fokus på initiativer som kan være med til at forebygge antibiotikaresistens, herunder inden for rammerne af de Covid-19 relaterede initiativer, som sektoren vil arbejde med i 2021

at socialektoren som en del af det igangværende kortlægningsarbejde under det svenske formandskabsprojekt VOPD (vård och omsorg på distans) fastholder fokus på mentalt helbred. I tillæg vil der fra 2021 blive gennemført et VOPD 2.0 projekt med det formål at støtte implementering af digitale løsninger inden for pleje og omsorg. Projektet er tværsektorielt og gennemføres i ramme af handlingsplanen for udmøntning af visionen

at der udover de afsatte midler i budgettet afsættes 500.000 DKK til at styrke det nordiske sprogsamarbejde under budgetpost 2-2544 Det nordiske sprogsamarbejde. Midlerne afsættes fra 40 MDKK puljen (250.000 DKK) og fra budgetpost 2-2506 Strategisk nordisk uddannelsessamarbejde under MR-U (250.000 DKK)

at der i forhold til transportsamarbejdet ikke på nuværende tidspunkt oprettes et MR-Transport. Sagen er senest blevet drøftet mellem de nordiske samarbejdsministre i september 2020, hvor det blev konkluderet, at der på nuværende tidspunkt ikke er enighed om dette spørgsmål i kredsen af lande. Det udelukker dog ikke et samarbejde på andre niveauer på dette område, og der er afsat betydelige midler til arbejdet med grøn transport i Nordisk Ministerråds vision 2030 og den tilhørende handlingsplan

at der øremærkes 1,0 MDKK på budgetpost 1-0410 "Verksamhetsbidrag til FNF" til at opretholde finansieringen af undervisningsplatformen "Norden i Skolen"

Baggrund

Det som har været anderledes i år angående processen med ministerrådets budget, sammenlignet med tidligere år, er for det første at budgetarbejdet har et 4-års perspektiv hvor både budget 2021 samt forventninger til budgetrammer for 2022-2024 indgår. For det andet har budgetprocessen for Nordisk Råds del indebåret et ekstra led for at påvirke budgetarbejdet.

I et almindeligt år har Nordisk Råd haft to led til at påvirke budgetarbejdet. Først med fremlæggelsen af overordnede prioriteringer på et møde med samarbejdsministrene i oktober i forbindelse med sessionen samt på et møde med formanden for samarbejdsministrene i januar. Dette med det formål at påvirke budgettets overordnede rammer som samarbejdsministrene plejer at beslutte om i februar.

Det andet led har været, at fremlægge ændringsforslag til ministerrådets budgetforslag. Præsidentskabet og formanden for samarbejdsministrene har bagefter forhandlet om rådets ændringsforslag på et møde forud for sessionen. På sessionen har rådet vedtaget en rekommandation til ministerrådet med de fornævnte ændringsforslag til budgetforslaget.

I år er der tilføjet et ekstra led når Nordisk Råd har i december indkommet med indspil til en Handlingsplan for at udføre Visionen 2030, på en lignende måde som overordnede prioriteringer i et almindeligt år, men med den forskel at rådets indspil har været til behandling i ministerrådet under en længere periode end kun i forbindelse med rammerne i budgettet i et almindeligt år. Nordisk Råds indspil har været til behandling hos ministerrådet bl.a. i forbindelse med en 4x40 MDKK pulje for at finansiere tværfaglige indsatser over en 4 års periode, 2021-24, for at bidrage til at gennemføre handlingsplanen. Dette har gjort budgetprocessen i år mere kompleks og mindre overskuelig.

Nordiska rådets inspel den 16 december 2019 till handlingsplanen var angående:

- Inrättandet av ett ministerråd för transport
- Lagstiftningssamarbete
- Gemensamma lösningar för elektrifiering och laddningsstationer vid nordiska vägar och hamnar
- Harmonisering och tillämpning av nordiska digitala lösningar för offentlig ser-vice samt för privata aktörer/handeln
- Etablerandet av ett permanent gränsregionalt statistiksamarbete
- Trygge, bærekraftige og demokratiske samfunn
- Desinformation och demokrati
- Jämställdhet
- Kultur och hållbar utveckling
- Språkkunskaper

Nordiska rådets uppföljning på rådets inspel i brev till ordförande för samarbetsministrarna den 27 maj 2020 var angående:

- Ministerråd för transport
- Samhällssäkerhet
- Demokrati och desinformation
- Gränshinder
- Lagstiftningssamarbetet
- Utbildning och kultur/nordisk språkförståelse

Nordiska rådets synpunkter på mötet med ordförande för MR-SAM den 18. juni var bl.a. angående:

- Samhällssäkerhet och beredskap
- Ministerråd för transport
- Gränshinder
- Nedskärningar till kulturlivet
- Nedskärningar till Nordiska rådets prisutdelning
- Nedskärningar till Nordiska kulturfonden
- Språkkunskaper
- Högre utbildning
- Lagsamarbete
- Behovet för att MR-SAM var proaktiv vid samordningen ang. Corona
- Behovet för att dra lärdomar av det som var hänt ang. Corona
- Besvikelsen över att Nordiska rådets inspel hade så få avtryck i handlingsplanen, vilket var otillfredsställande

Nordiska rådet framhävde synpunkter på mötet med ordförande för MR-SAM den 3 september angående:

- Samhällssäkerhet
- Ministerråd för transport
- Anpassning av Nordiska ministerrådets handlingsplan och budget, så att ett fira årig perspektiv läggs om till ett två årig coronabudget med särskild fokus

på genupprättelsen och genbyggnaden av våra samhällen, samt att de besparade rese- och mötesutgifter från coronatiden använts till att kompensera för de föreslagna nedskärningar på kultur-, utbildnings- och forskningsområdet

Udvalgets synpunkter

Presidiet ser kulturutbytet som en av grundpelarna i det nordiska samarbetet och att vi utan en aktiv kulturpolitik får svårt att uppnå målet om världens mest integrerade region 2030. Kultursektorn i Norden har drabbats hårt i spåren av coronakrisen och i ljuset av detta är det ännu mer angeläget att upprätthålla nivån och ambitionen med Nordiska kulturfonden. Fondens fokus på tema kring hållbarhet, innovation, de unga och globala utmaningar ligger också helt i linje med den vision som statsministrarna antagit. Ytterligare neddragningar av fonden som redan idag jobbar med små marginaler riskerar att undergräva verksamheten helt, i en tid när den behövs mer än vanligt. Att mildra nedskärningarna på Kulturfonden innebär ett direkt stöd till det nordiska kulturlivet som har lidit av coronakrisens konsekvenser. I ministerrådets förslag till budget föreslås att Nordisk Kulturfond ska åläggas ett sparkrav på 4 % per år under en 4-årsperiod med start 2021. Under 2019 delade fonden ut 30 miljoner danska kronor. Varje insatt krona från Nordisk Kulturfond ger 3 till 4 nya kronor från andra aktörer för nordiskt samarbete. Sparpaketet på 16% under 4 år skulle betyda sammantaget att ca 6 miljoner danska kronor skulle försvinna från Nordisk Kulturfond.

Presidiet anser att Orkester Norden ger unga musiker unika möjligheter att utbilda sig som orkestermusiker och skapa nordiska professionella nätverk genom att spela i en stor symfoniorkester, turnera och samarbeta tvärs över gränserna. Unga och jämlikhet är bland ministerrådets tyngdpunktsområden. I Orkester Nordens verksamhet är båda två aspekter centrala. Ytterligare vill orkestern också vara med och bli CO2-neutral, för att bidra till hållbarhetsmålen. Presidiet anser att Orkester Norden har stor potential att bli synligare och grönare - och inte minst att «representera Norden» vid olika tillfällen nordiskt, internationellt och globalt, också i framtiden, om dess finansiering bibehålls. Med längre sikt föreslår Presidiet en helt ny – och mer bestående – finansieringsstruktur för Orkester Norden, under MR-U, då det handlar om en utbildningsinsats för unga.

Presidiet anser att Nordisk litteraturvecka är ett sätt att folkligt förankra nordisk litteratur och Nordiskt litteraturpris. Det är också en verksamhet som syftas primärt, men inte uteslutande, till barn och unga. Nordiska rådet har alltid betonat det folkliga, och barn och unga har speciell plats inom ministerrådets arbete. Ytterligare är Nordiska rådets litteraturpris det mest kända och uppskattade av de nordiska priserna, vilket också gör det extra viktigt att informera och kommunicera om det. Litteraturveckan är ett sätt att göra detta. Presidiet menar att Litteraturveckan bör utvecklas ytterligare för att nå bredare publik – i stället för att skäras ned delvis eller totalt. En nordisk litteraturvecka kunde t.ex. bredas ut från Norden och Baltikum, inkl. nordvästra Ryssland, till att omfatta andra länder och regioner. En litteraturvecka kunde vara en del av «nordisk branding» och de nordiska festivalerna i dessa länder. Nordisk litteratur – precis som nordisk musik, konst, scenkonst och kultur generellt –

är enastående. Alla dessa konstformer förmedlar det nordiska tankesättet, värderingarna och vardagslivet, någonting som uppskattas globalt.

Presidiet ifrågasätter nedskärningarna på Grönlandsinstitutet som föreslår en «prioriterad nedskärning» på 17%. Detta med tanke på de nordiska kulturhusens eller «instituten» betydelse för den lokala befolkningen, kulturlivet och kunskap om Norden. Institutet kan också bidra till genomförandet av de nya, tvärspektoriella «visionsprojekten». Presidiet menar att de nordiska kulturinstituten har strategisk och operativ betydelse för nordiskt samarbete generellt – inte enbart på kulturområdet – så de borde i framtiden höra hemma under MR-SAM – och finansieras av budgeten därom. Presidiet föreslår att granska om de besparade rese- och möteskostnaderna från coronatiden kan användas till att kompensera för de föreslagna nedskärningarna på kultur-, utbildnings- och forskningsområdet.

Udvalget for Velfærd i Norden har haft særlig fokus på gruppens forslag om forebyggelse af selvmord i Norden. Corona-pandemien formodes at resultere i en stigning i selvmord og øget generel dårlig mental sundhed i hele Norden. Sammen med udvalget, opfordrer Præsidiets, at Nordisk Ministerråd prioriterer, at afholde en konference i 2021 om suicidprevention i Norden. En sådan konference på psykiatriområdet vil ligeledes ligge i tråd med Bo Könberg rapporten om et styrket sundhedssamarbejde i Norden.

Användningen av antibiotika varierar kraftigt i Europa men är jämförelsevis låg i de nordiska länderna. Presidiet anser utskottet för välfärds prioritering av gemensamma nordiska insatser mot ökad antibiotikaresistens vara väl motiverad, i synnerhet utifrån referensen till den pågående pandemin där länder med stor antibiotikaresistens också erfarit en förhöjd dödlighet hos de smittade med COVID19. Arbetet inom nordisk One Health har i ljuset av coronakrisen inte blivit mindre viktig. Presidiet önskar därför fortsatt prioritering av arbetet med antibiotikaresistens.

De nordiska länderna är länder med stora distanser. Våra länder har också stort potential för digitala lösningar. Detta syns i Nordiska ministerrådets prioriteringar, där MR-DIGITAL har ett växande arbetsfält. Vård på distans har fått en helt ny betydelse till följd av coronakrisen. Presidiet föreslår att vård på distans (med fokus på psykisk ohälsa) blir en av prioriteterna i MR-DIGITAL: s såväl som MR-S: s arbete.

I budgetförslaget föreslås en nedskärning på ca. 28% på nordiskt språksamarbete. Tanken har varit att Nordplus-programmets fokus på språk skulle kompensera för neddragningen på budgetposten Nordiskt språksamarbete. Presidiet ställer sig frågande till om Nordplus kan kompensera för neddragningen. Presidiet föreslår därför att minska nedskärningar av finansieringen för nordiskt språksamarbete.

Et enstemmig Nordisk Råd har med Rekommandation 6/2018 rekommeneteret de nordiske regeringer at genoprette ministerrådet for transport. Transportsektoren spiller en nøglerolle, ift. Nordens ambitiøse klimamål, da transportsektoren står for en betydelig andel af drivhusgasudslip. Trods store løft til ministerrådet for bæredygtig

tig vækst og energi, samt forslag om et styrket tværsektorielt transportsamarbejde med øget inddragelse af transportministerierne, anser Præsidiets det nødvendigt at på længere sigt at oprette et ministerråd for bæredygtig transport.

Undervisningsplatformen Norden i skolen blev med sidst års budget sikret finansiering til drift, udvikling og markedsføring (Rek. 8/2019). Præsidiets anser, at undervisningsplatformen er en relevant aktør indenfor sprogsamarbejdet i Norden. Platformen har rundet over 20.000 registrerede lærere – en øgning på over 3.500 siden sidste år. Platformen har en estimeret rækkevidde på hele 420.000 børn og unge om året, svarende til én klasse med 21 elever pr. lærer. Over 300 nordiske lærere benytter platformen hver dag, svarende til estimeret rækkevidde på 6.300 elever om dagen. Over 150 gange om dagen ses en nordisk kortfilm på Norden i Skolen, totalt 33.381 afspilninger på et år.

Till sist önskar presidiet understryka den synpunkt som Nordiska rådet framförde på möte med ordförande för samlingsministrarna den 3 september att Nordiska ministerrådets handlingsplan och budget bör anpassas, så att ett fyra årigt perspektiv läggs om till ett två årigt coronabudget med särskild fokus på genupprättelsen och genbyggnaden av våra samhällen, samt att de besparade rese- och mötesutgifter från coronatiden bör användas till att kompensera för de föreslagna nedskärningar på kultur-, utbildnings- och forskningsområdet.

Norden, den 27. oktober 2020

Annette Lind (S)
Aron Emilsson (SD)
Bertel Haarder (V)
Christian Juhl (EL)
Erkki Tuomioja (sd)
Gunilla Carlsson (S)
Hans Wallmark (M)
Heidi Greni (Sp)

Linda Modig (C)
Martin Kolberg (A)
Michael Tetzschner (H)
Oddný G. Harðardóttir (Sf)
Silja Dögg Gunnarsdóttir (Frfl)
Steinunn Þóra Árnadóttir (VG)
Wille Rydman (saml)